

W scenariuszu wykorzystasz:

Podręcznik

Atlas
WOS

Multiteka

Generator
testów

Partie polityczne

45 min

Hasło programowe

Cechy partii politycznych

Podstawa programowa

Cele kształcenia – wymagania ogólne

I. Wiedza i rozumienie. Uczeń:

- przedstawia funkcjonowanie systemu politycznego Rzeczypospolitej Polskiej (I.3).

II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. Uczeń:

- pozyskuje i wykorzystuje informacje na temat życia społecznego, w tym politycznego (II.1);
- wykazuje się umiejętnością czytania ze zrozumieniem tekstów publicystycznych i popularnonaukowych oraz interpretacji innych źródeł (np. wykresy i schematy) z zakresu przedmiotu (II.2);
- wykorzystuje informacje do tworzenia własnej wypowiedzi na temat zjawisk życia społecznego, w tym politycznego oraz ich oceny (II.3).

Cele kształcenia – wymagania szczegółowe

II. Społeczeństwo obywatelskie. Uczeń:

- 4) przedstawia cechy konstytutywne partii politycznych; wymienia partie polityczne, które w ostatnich wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej przekroczyły próg niezbędny do uzyskania dotacji rządowej i nazwiska ich liderów; przedstawia podstawowe założenia programowe tych ugrupowań.

Cele lekcji:

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: *partia polityczna*, *program polityczny*, *elektorat*, *lewica*, *centrum*, *prawica*, *próg wyborczy*, *dotacje i subwencje partyjne*, *koalicja*, *opozycja*;
- określa definicję partii politycznej oraz programu politycznego;
- omawia typy partii politycznych;
- opisuje obecną scenę polityczną w Polsce oraz jej genezę po 1989 r.;
- przedstawia funkcję rodziny w społeczeństwie, formy ich realizacji oraz jej współczesne problemy;
- prezentuje rolę *Konstytucji RP* w procesie tworzenia podstaw działalności partii politycznych w Polsce;
- opisuje zjawisko pluralizmu politycznego;
- ocenia metody finansowania partii politycznych w naszym kraju.

Metody:

- metody aktywizujące: burza mózgów, debata „za i przeciw”;

- elementy wykładu,
- rozmowa kierowana,
- praca z tekstem podręcznika,
- praca ze źródłem statystycznym,
- praca z tekstem źródłowym.

Formy pracy:

indywidualna, grupowa, zbiorowa.

Środki dydaktyczne:

- podręcznik *W centrum uwagi 1. Zakres podstawowy* (s. 74–79),
- atlas *Wiedza o społeczeństwie* Nowej Ery wydanie 2019, (s. 29)
- karta pracy *Partie polityczne*.

Przebieg lekcji:

Faza wprowadzająca

1. Czynności organizacyjne: sprawdzenie obecności, podanie tematu oraz celów lekcji, rozdanie kart pracy.
2. Nauczyciel prosi uczniów o zapoznanie się z art. 11 i 13 *Konstytucji RP* (na końcu podręcznika). Prowadzący może też przytoczyć fragmenty Ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (Dz.U. 2017 poz. 876).

Faza realizacyjna

1. Uczniowie podczas burzy mózgów wymieniają pomysły będące próbą odpowiedzi na zadane pytania: *Czym jest partia polityczna? Jakie ma cele? Skąd możemy się dowiedzieć, jakie postulaty chce zrealizować?* Nauczyciel tak kieruje rozmową, aby można było stworzyć definicję partii politycznej oraz programu wyborczego. Następnie poleca uczniom przeczytanie fragmentów tekstu podręcznika ze s. 74–75 i wykonanie zadania 1 z karty pracy *Partie polityczne*.
2. Nauczyciel prosi uczniów o zapoznanie się z treścią atlasu ze s. 29 i przedstawienie początków czterech największych partii, funkcjonujących na polskiej scenie politycznej. Jednocześnie uczniowie analizują zamieszczone na s. 29 atlasu logo partii, podając ich pełne nazwy oraz wymieniając liderów politycznych. Formą podsumowania tych informacji będzie rozwiązanie zadania 2. z karty pracy. Wyniki są omawiane na forum klasy.
3. Prowadzący zajęcia poleca uczniom zapoznanie się tekstem tabeli w podręczniku na s. 74 i informacjami dotyczącymi typów partii politycznych.

- Następnie prowadzący prosi uczniów, aby zapoznali się z wykresami i danymi ze s. 76–78 podręcznika i po ich przeanalizowaniu rozwiązali zadanie 3. z karty pracy.
- Nauczyciel dzieli klasę na dwie grupy. Ich zadaniem jest przygotowanie argumentów dotyczących wad i zalet finansowania partii politycznych z budżetu państwa. Dobrze jest poruszyć wątek transparentności finansów publicznych i partyjnych oraz wprowadzić pojęcie nepotyzmu politycznego, klucza partyjnego i klientelizmu.

Faza podsumowująca

W ramach podsumowania zajęć uczniowie zastanawiają się *Czy państwo powinno finansować partie polityczne i obciążać tym samym budżet kraju czy może lepiej przeznaczyć te środki finansowe na różne organizacje pozarządowe?*

Zadanie domowe:

Wykonaj ćwiczenia 1 i 5 ze s. 79 podręcznika.

Materiały dla nauczyciela

Jak politycy mogą wpłynąć na Twoje życie?

Współcześnie polityka często jest rozumiana jako proces rozwiązywania problemów publicznych i zarządzania sprawami publicznymi. Składa się z kilku etapów, przede wszystkim: pojawienia się problemu, jego dostrzeżenia przez ogół społeczeństwa, debaty nad tym zagadnieniem oraz podjęcia decyzji i jej realizacji.

Wyobraź sobie, że w parlamencie posłowie debatują nad wysokością podatku zawartego w cenie paliwa (akcyzy). Poniżej znajdują się bardzo uproszczone opisy trzech hipotetycznych sytuacji, do których mogłyby dojść w rzeczywistości, gdyby parlamentarzyści podjęli określone decyzje.

Sytuacja	Przebieg rozgrywki politycznej	Plusy	Minusy
1. Sytuacja po podwyższeniu akcyzy na paliwa	Po kolejnych wyborach partia rządząca ma w parlamencie niewielką przewagę nad opozycją. Decyduje się na podniesienie akcyzy, ponieważ przewiduje, że środki na wydatki w budżecie mogą się okazać niewystarczające. Niektórzy politycy opozycji popierają ten projekt. Spodziewają się jednak, że planowana podwyżka jest za mała, przez co pojawią się problemy z realizacją budżetu, które za rok będzie można wytknąć rządzącym.	Podwyżka spowodowała, że w budżecie samorządów znalazło się więcej pieniędzy. Dzięki tym środkom m.in. zakończono trwający od 2 lat remont Twojej szkoły – wszystkie klasy kończą teraz lekcje wcześniej, ponieważ nie brakuje już sal. Dzięki temu możesz zdążyć na ulubione zajęcia muzyczne w domu kultury.	Wzrost akcyzy na paliwa zazwyczaj powoduje wzrost cen podstawowych produktów i usług. Idziesz do sklepu i zauważasz, że ceny niektórych artykułów wzrosły nawet o 15%. Ponadto okazuje się, że koszt planowanej przez Twoją rodzinę podróży nad morze będzie na osobę o 200 zł większy niż w zeszłym roku.
2. Sytuacja po obniżeniu akcyzy na paliwa	Obniżenie akcyzy było sztandarowym hasłem wyborczym lidera partii rządzącej. Poparcie dla jego ugrupowania mało, dlatego mimo dużego ryzyka ekonomicznego zdecydował się wraz ze współpracownikami obniżyć podatek. Liczył, że dzięki temu poszerzy się elektorat jego partii wśród przedsiębiorców. Politycy opozycji i ekonomiści alarmowali, że po obniżce konieczne będą cięcia w wydatkach publicznych oraz zwolnienie z pracy wielu urzędników.	Twoi rodzice wydają w miesiącu o około 200 zł mniej na paliwo. Dzięki zaoszczędzonym środkom po zakończeniu roku szkolnego będą mogli Cię wysłać na wakacyjny kurs językowy za granicę.	Niższe wpływy do budżetu spowodowały cięcia wydatków publicznych, w tym wydatków samorządów. Z tego powodu dom kultury musiał zwolnić kilkoro pracowników i zamknąć połowę kółek zainteresowań, w tym Twoje ulubione zajęcia muzyczne.
3. Sytuacja po odrzuceniu projektu zmiany wysokości akcyzy na paliwa	Zostały 4 miesiące do wyborów i partia rządząca nie jest pewna, czy odniesie ponowne zwycięstwo. Dlatego nie wprowadza już żadnych zmian, które mogłyby wzbudzić sprzeciw opinii publicznej, choć podwyżka akcyzy przyniosłaby w przyszłym roku nadwyżkę w budżecie państwa potrzebną na nowe inwestycje i dla większości obywateli nie oznaczałaby dużego obciążenia finansowego.	Stale ceny paliw wzmacniają stabilność rynku finansowego, co zachęca zagraniczne firmy do inwestowania w Twoim kraju. Jedna z nich podpisuje umowę z Twoją szkołą – dzięki temu uczniowie będą mogli odbyć ciekawe praktyki i uczyć się przyszłego zawodu od najlepszych specjalistów.	Stagnacja na rynku powoduje niską chęć do inwestowania. Nie powstają nowe miejsca pracy, a wynagrodzenia utrzymują się na stałym poziomie. Pomimo dobrego przygotowania do zawodu w przyszłości możesz mieć problemy ze znalezieniem zatrudnienia w firmie, która będzie spełniała Twoje aspiracje.

Partie polityczne

Imię i Nazwisko:

Klasa:

Data:

- 1** Skorzystaj z wiadomości zamieszczonych w podręczniku na s. 74 i skonstruuj definicję partii politycznej.

Partia polityczna to _____

- 2** Na podstawie informacji z atlasu *Wiedza o społeczeństwie* ze s. 29 wykonaj polecenia.

a) Przedstaw proces ewolucji głównych partii politycznych w Polsce i dopisz nazwisko przywódców tych ugrupowań.

Historia – _____

Przywódca – _____

Historia – _____

Przywódca – _____

Historia – _____

Przywódca – _____

Historia – _____

Przywódca – _____

b) Napisz, które z ugrupowań istnieje najkrócej.

c) Podaj nazwiska przywódców poniższych ugrupowań.

Logo	Przywódca

d) Korzystając z atlasu s. 30–31, napisz, które partie wchodziły w skład koalicji rządowych w podanych latach.

	Partie wchodzące w skład koalicji rządowych
2019–2023	
2015–2019	
2011–2015	
2007–2011	

- 3** Podaj, jaki próg wyborczy musi zostać przekroczony, aby ugrupowanie polityczne mogło otrzymać dotację lub subwencję z budżetu państwa w Polsce.

	Próg wyborczy dla partii	Próg wyborczy dla koalicji partii
dotacja		
subwencja		